

การศึกษา นโยบายและแนว โน้มการ พัฒนาห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษา เอกชน

นางกึ่งกมล สีวเทวินทรา

ศูนย์วิทยพัทธพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 974-562-145-5

013145

A STUDY OF POLICIES AND TRENDS IN LIBRARY
DEVELOPMENT OF PRIVATE COLLEGES OF HIGHER EDUCATION

Mrs. Kinganok Sivatevintra

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

ISBN 974-562-145-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษานโยบายและแนวโน้มนโยบายพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา

เอกชน

โดย

นางกิ่งกนก ศิวเทวินทรา

ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ สุนทรี หังสสุต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประกิจฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มล. จ้อย นันทวิชรินทร์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุนทรี หังสสุต)

เลข: 5/62

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วลัยพร เหมะรัชตะ)

กรรมการ

(อาจารย์ณัฐภา สรรพศรี)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

✓ หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษานโยบายและแนวโน้มนการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
เอกชน
ชื่อนิสิต นางกิ่งกนก ศิว เทวินทรา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุนทรี หึงสสุต
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา 2526

บทคัดย่อ

✓ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพัฒนาการ สภาพการดำเนินงาน ปัญหา นโยบายและแนวโน้มนการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกัณ งบประมาณ อาคารสถานที่ การบริหารงานบุคลากร การจัดหาและพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด และ บริการห้องสมุด เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่าเนิงานและพัฒนาห้องสมุด

✓ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเก็บรวบรวมจากการที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองและส่ง แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้บริหารงานระดับสูงของสถาบัน จำนวน 12 คน บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์ จำนวน 38 คน ข้อมูลที่ไ้มานำมาวิเคราะห์และเสนอ ในรูปแบบบรรยาย ฐานนิยม ผลต่างระหว่างค่ามัชฌิมฐานและฐานนิยม รวมถึงคำร้อยละ

✓ ผลการวิจัยพบว่าพัฒนาการ สภาพการดำเนินงานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กัณปัญหาของห้องสมุดในหอสมุดส่วนใหญ่มีปัญหาค่าเนิงานใน กัณต่าง ๆ คือ มีปัญหาคัณอาคารสถานที่มากที่สุด และปัญหารอง ๆ ลงมาคือ การจัดหา และพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด บริการ บุคลากร และงบประมาณ ส่วนนโยบายและแนวโน้มน การพัฒนาห้องสมุดของผู้บริหารงานระดับสูงของสถาบันคือ ส่ง เสริมการสนนการใ้ห้องสมุด แก่ นักศึกษา พัฒนาศักยภาพ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของห้องสมุด เพิ่มการจัดหาสิ่งพิ การพัฒนาห้องสมุดที่ผู้บริหารงานกำลังจัดดำเนินการอยู่ในขณะนี้คือ พัฒนาศักยภาพและเพิ่ม จำนวนหนังสือ ส่วนการพัฒนาห้องสมุดในอนาคตคือ ขยายอาคารและเพิ่มงบประมาณห้องสมุด นโยบายและแนวโน้มนการพัฒนาห้องสมุดของบรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์มีดังนี้คือ

1. บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำงบประมาณที่เหมาะสมและต้องการให้ความร่วมมือกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอื่น ๆ ในการจัดตั้งโครงการงานการจัดหาทรัพยากรห้องสมุดร่วมกัน
2. บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์เห็นควรร่วมมือในการพัฒนาเนื้อที่ จำนวนที่นั่ง และให้ความเหมาะสมของการก่อสร้าง ออกแบบและตกแต่ง ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการวางแผนสร้างอาคารห้องสมุดใหม่
3. จะเพิ่มการประชาสัมพันธ์ปรับปรุงระบบงาน มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของห้องสมุดให้ชัดเจน และมีการสำรวจหรือประเมินผลเกี่ยวกับการดำเนินงาน
4. จะมีการพัฒนาบุคลากรทั้งในค่านิยมและคุณภาพ ให้ผู้บริหารงานห้องสมุดมีส่วนร่วมรับทราบการบริหารงานด้านการศึกษาของสถาบันและมีส่วนร่วมการคัดเลือกบุคลากรห้องสมุด
5. ห้องสมุดจะเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ห้องสมุดดอนมรรักษ์หนังสือห้องสมุดจะจัดซื้อคู่มือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลือกซื้อและทำงานเทคนิคต่าง ๆ ให้ทันสมัยและมีจำนวนเพียงพอ รวมทั้งการจัดหาทรัพยากรห้องสมุดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนของสถาบัน
6. ควรให้ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีการขอคำแนะนำสิ่งพิมพ์ จัดทำคู่มือ เพิ่มบริการในคานต่าง ๆ แก่ผู้ใช้ทรัพยากร และปรับปรุงการเวียนหนังสือตามชั้น

ข้อเสนอแนะ

1. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรให้ห้องสมุดมีการจัดทำงบประมาณประจำปี มีการขยายเนื้อที่และจำนวนที่นั่ง อำนวยความสะดวกสบายในคานอาคาร ให้มีการสอนการใช้ห้องสมุดที่จัดทำเนิการโดยบุคลากรห้องสมุดใหม่มากขึ้น
2. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ควรจัดทำเนิการในคานต่าง ๆ ทั้งนี้คือปรับปรุงบทบาทของบุคลากรให้มีกิจกรรมที่ผู้ใช้พึงพอใจมากขึ้น มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุดในคานต่าง ๆ โดยมีสถาบันเป็นผู้ให้การสนับสนุนและจัดทำและจ่ายแจกคู่มือการใช้ห้องสมุดที่มีประสิทธิภาพ

๓. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไปคือ การศึกษาปัญหาและความต้องการในการใช้หนังสือสมุทของคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title A Study of Policies and Trends in Libraries
Development of Private Colleges of Higher Education
Name Mrs. Kinganok Sivatevintra
Thesis Advisor Associate Professor Sundhari Hansasut
Department Library Science
Academic Year 1983

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the history, present situation, problems, policies and trends in the library development of private colleges. This study investigated the budgets, buildings, administration, staff, acquisition, and development of library collections and services of private college libraries in Thailand.

Data were obtained by questionnaires and interviews. Twelve college administrators and thirty-eight librarians and assistant librarians answered the questionnaires and gave the interviews. Data were analyzed and presented in median, mode, the difference between median and mode, and percentage.

The results of this research have revealed that there are many similarities in both the history and present situation of private college libraries. According to the problems concerned, the most significant problem confronted the private college libraries primarily is library building. Acquisition and library collections development, library services, staff and budgets are also problems

concerned. The policies and trends in library development of college administrators are: promoting library instruction on the use of books and libraries; personnel development; define library roles; develop library collections. At the moment, college administrators are working for library collection development as well as personnel development. And, in the future, they will extend the buildings and increase the library budgets.

The policies and trends in library development of the librarians and assistant librarians of private colleges are as the followings:

1. The librarians and assistant librarians want to have an opportunity to participate in planning the adequate library budgets. They also want to set up a library network for cooperative library acquisition.

2. The librarians and assistant librarians want to have more library areas with more seats. The buildings should be at proper sites, well planned and furnished. The librarians should have an opportunity to participate in new library building planning.

3. It is hoped to improve the image of the library, with public relation activities, developing the work system, recognizing library roles and objectives and by self evaluation of general library administration practices.

4. Library personnel should be developed both in quantity and quality. Library administrators should be informed about the institutions' educational organization, and should have an opportunity to participate in library personnel selection.

5. The libraries will pay more attention to library public relations so as to ask the users to take better care of books. The libraries will acquire more up-to-date and more adequate manuals and tools for book selection and technical works. The library collection should coordinate the objectives of the institutions' educational programmes.

6. There should be library cooperations among private college libraries. The libraries will pay attention to book repairing; publish library handbooks; render more library services; revise library catalogs and rearrange bookshelves.

Recommendations:

1. Private college libraries should be allowed to make their own annual budgets. Library areas should be extended, and number of users' seats increased together with better library facilities. There should be more library instruction performed by library personnel.

2. Private college libraries should have better organization on the roles and activities of library personnel in order to offer better services to library clients. There should be cooperations among college libraries with supports from private institutions. Efficient library handbooks should be published and distributed.

3. Recommendation for further research is the study of problems and needs in library use of the faculty of private colleges.

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความเมตตาช่วยเหลือ
แนะนำในด้านการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนการวางแผนงานในการเขียนวิทยานิพนธ์อย่างดี
จากอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุนทร หังสสุต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
มล.จ้อย นันทวิชรินทร์ และ อาจารย์ณัฐภา สรรพศรี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณ
ทั้งสามท่านเป็นอย่างสูง

อนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมืออย่างดีจาก
ผู้บริหารงานระดับสูง และบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 11 แห่ง
รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ของ กองสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทบวงมหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความกรุณา
ในการให้ข้อมูลและชี้แนะแหล่งข้อมูลให้ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากผู้วิจัยไม่ได้รับการสนับสนุนและ
ส่งเสริมในการศึกษาต่อเนื่องจากท่านอธิการ ท่านคณบดีคณะวิชามนุษยศาสตร์ วิทยาลัย-
การค้า และคุณแม่ผู้ซึ่งปรารถนาจะเห็นลูกประสบความสำเร็จในการเรียนและการปฏิบัติ
งานด้วยใจจดจ่อ

กิ่งกนก คิว เทวินทรา

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ค
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
แนวคิดที่สำคัญ	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
นิยามศัพท์	8
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	12
ความหมายของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	12
พัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย..	15
วิทยาลัยการศา	18
วิทยาลัยกรุงเทพ	24

	วิทยาลัยเกริก	28
	วิทยาลัยคณาวิสัย	32
	วิทยาลัยเทคนิคสยาม	36
	วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	39
	วิทยาลัยพายัพ	42
	วิทยาลัยศรีปทุม	47
	วิทยาลัยแสงธรรม	51
	วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ	54
	วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	58
	สรุปพัฒนาการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย ..	62
3	ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	66
	พัฒนาการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในต่างประเทศ	67
	พัฒนาการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย	71
	บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา	128
	วัตถุประสงค์	128
	งบประมาณ	133
	อาคารสถานที่	135
	การบริหารงาน	139
	บุคลากร	142
	การจัดหาและพัฒนาทรัพยากร	146
	บริการ	148
	มาตรฐานห้องสมุด	152
	ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานห้องสมุด ...	154
	แนวโน้มการพัฒนาห้องสมุด	156

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4	159
วิธีดำเนินการวิจัย	159
กำหนดกลุ่มประชากรที่จะศึกษา	159
กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	159
เก็บรวบรวมข้อมูล	166
วิเคราะห์ข้อมูล	166
5	170
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	170
พัฒนาการ และสภาพการ ดำเนินงานของห้องสมุดสถาบัน-	
อุดมศึกษาเอกชน	170
ปัญหาห้องสมุด	179
นโยบายและแนวโน้มการพัฒนาห้องสมุดของ	
ผู้บริหารระดับสูง	190
บุคลากรห้องสมุด	197
6	213
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	213
ผลการวิจัย	213
อภิปรายผล	221
ข้อเสนอแนะ	229
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	231
บรรณานุกรม	232
ภาคผนวก	
ก. แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม	241
ข. ทำเนียบนามผู้บริหารงานห้องสมุด	259
ค. มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย	260
ประวัติผู้เขียน	274

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คณะและสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2525	63
2	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม	162
3	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารงานระดับสูงของ สถาบัน	163
4	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นบุคลากรห้องสมุด	164
5	จำนวนที่เนือที่และที่นั่งของห้องสมุด	172
6	สถานภาพและคุณสมบัติของห้องสมุด	173
7	จำนวนบุคลากรห้องสมุด	175
8	จำนวนหนังสือ วารสาร และหนังสือพิมพ์ของห้องสมุด	177
9	ลักษณะของปัญหาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	186
10	นโยบายและแนวโน้มนการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของ ผู้บริหารระดับสูง เกี่ยวกับความสำคัญและบทบาทของห้องสมุดในค่าน ทาง ๆ	190
11	นโยบายและแนวโน้มนการพัฒนาห้องสมุดของผู้บริหารงานระดับสูง ของสถาบัน	192
12	นโยบายและแนวโน้มนการพัฒนาห้องสมุดของบุคลากรห้องสมุดในค่าน งประมาณห้องสมุด	197
13	นโยบายและแนวโน้มนการพัฒนาห้องสมุดของบุคลากรห้องสมุดในค่าน อาคารสถานที่ห้องสมุด	200
14	นโยบายและแนวโน้มนการพัฒนาห้องสมุดของบุคลากรห้องสมุดในค่าน การบริหารงานห้องสมุด	202

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	นโยบายและแนวเ้าการพัฒนาห้องสมุดของบุคลากรห้องสมุดในค่าน บุคลากรห้องสมุด	204
16	นโยบายและแนวเ้าการพัฒนาห้องสมุดของบุคลากรห้องสมุดในค่าน การจัดหาและพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด	207
17	นโยบายและแนวเ้าการพัฒนาห้องสมุดของบุคลากรห้องสมุดในค่าน บริการห้องสมุด	210

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ		หน้า
1	แผนภูมิการแบ่งสายงานบริหารของวิทยาลัยการศา	20
2	แผนภูมิการแบ่งสายงานบริหารของวิทยาลัยกรุง เทพ	25
3	แผนภูมิการแบ่งสายงานบริหารของวิทยาลัยเกริก	30
4	แผนภูมิการแบ่งสายงานบริหารของวิทยาลัยคณาสวัสดิ์	33
5	แผนภูมิการแบ่งสายงานบริหารของวิทยาลัยเทคนิคสยาม	37
6	แผนภูมิการแบ่งสายงานบริหารของวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	40
7	แผนภูมิการแบ่งสายงานบริหารของวิทยาลัยพายัพ	44
8	แผนภูมิการแบ่งสายงานบริหารของวิทยาลัยศรีปทุม	49
9	แผนภูมิการแบ่งสายงานบริหารของวิทยาลัยแสงธรรม	52
10	แผนภูมิการแบ่งสายงานบริหารของวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ	56
11	แผนภูมิการแบ่งสายงานบริหารของวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	60
12	จำนวนนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนทุกระดับ ปีการศึกษา 2525	65
13	การจัดแผนงานของสมุควิทยาลัยการศา	73
14	การจัดแผนงานของสมุควิทยาลัยกรุง เทพ	77
15	การจัดแผนงานของสมุควิทยาลัยเกริก	82
16	การจัดแผนงานของสมุควิทยาลัยคณาสวัสดิ์	89
17	การจัดแผนงานของสมุควิทยาลัยเทคนิคสยาม	94
18	การจัดแผนงานของสมุควิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	99
19	การจัดแผนงานของสมุควิทยาลัยพายัพ	105
20	การจัดแผนงานของสมุควิทยาลัยศรีปทุม	111
21	การจัดแผนงานของสมุควิทยาลัยแสงธรรม	116
22	การจัดแผนงานของสมุควิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ	121
23	การจัดแผนงานของสมุควิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	125